



**DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT**

Høringsnotat av 20. juni 2005

**Konsesjonsordning for fartøy på eller over 28 meter som
driver fiske med konvensjonelle redskap**

Høringsfrist 1. september 2005

1. Innledning

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår i dette høringsnotatet at det innføres en konsesjonsordning for fartøy på eller over 28 meter som fisker med konvensjonelle redskap.

Gruppen av konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter er i dag adgangsbegrenset gjennom forskrift av 18. november 2004 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for fartøy på eller over 28 største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2005 ("adgangsforskriften"). Adgangsbegrensningen innebærer at man ikke kan drive fiske med slikt fartøy, dersom man ikke oppfyller vilkårene i adgangsforskriften. Det er således en definert gruppe som kan drive denne virksomheten, og konsesjonsordningen vil komme til erstatning for denne adgangsbegrensningen.

En kopi av adgangsforskriften ligger ved etter forskriftsutkastet.

Adgangsforskriften er fastsatt med hjemmel i § 21 i deltakerloven av 26. mars 1999, som gir hjemmel for å fastsette begrensninger i adgangen til å delta i enkelte fiskerier med virkning for ett år av gangen når hensynet til ressursforvaltningen, utviklingen av fisket eller lønnsomheten i fisket gjør det nødvendig. Det er gjort nærmere rede for det mest aktuelle regelverket i deltakerloven nedenfor i punkt 2 og 3.

Den første adgangsbegrensningen for gruppen ble innført med virkning for 1990 ved adgangsbegrensningen av fisket etter torsk nord for 62°N med konvensjonelle redskap. For gruppen av konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter ble adgangsbegrensningen utvidet fra og med 1999 til å gjelde alt fiske etter torsk, hyse, sei, brosme, lange (hvitlange og blålange), blåkveite, uer og steinbit, og har siden vært videreført årlig.

Ved innføringen av adgangsbegrensningen var det et siktemål å legge til rette for at fiske etter flere arter skulle kunne kombineres som et felles driftsgrunnlag for denne gruppen. Dette innebar samtidig at det ikke skulle være mulig å dele opp driftsgrunnlaget, slik at en for eksempel fisket torsk med ett fartøy og sei med et annet. Videre tok en sikte på å etablere en permanent gruppe, hvor det ikke skulle være mulig å få et fartøy inn i fisket etter de nevnte artene, uten at et annet fartøy ble tatt ut.

Det ble også tatt sikte på å inkludere fisket etter arter hvor innsats eller uttak allerede er regulert, samt arter hvor det på grunn av usikkerhet i bestandssituasjonen ikke var ønskelig å legge til rette for økt fiskepress, selv om det for så vidt ikke foreligger grunnlag for å iverksette uttaksreguleringer i form av kvoter.

Disse målsettingene ligger fortsatt til grunn for adgangsbegrensningen.

Med konvensjonelle redskap menes annet fiskeredskap enn trål og not. I denne størrelsesgruppen innebærer det i praksis fiske med line, garn eller snurrevad. Fiske

med snurrevad er underlagt et særskilt konsesjonskrav gjennom forskrift av 25. juli 1986 nr 1609 om konsesjonsordning for fiske med snurrevad, som gjelder fartøy på eller over 27,5 meter. Det er bare utdelt et fåtall slike konsesjoner, og de øvrige fartøyene vil ikke kunne velge å drive fiske med snurrevad, selv om de har adgang til å delta i henhold til adgangsforskriften.

2. Kort om deltakerlovens krav om tillatelser for å delta i ervervsmessig fiske

Det følger av deltakerloven § 4 at et fartøy ikke kan nyttes til fiske eller fangst uten at det er gitt ervervstillatelse for fartøyet. Fartøy som det er gitt ervervstillatelse for, blir registrert i et særlig register kalt merkeregisteret.

Ervervstillatelse gis til fartøyets eier, som kan være et foretak eller en person, for ett bestemt fartøy. Det innebærer at det må gis ny tillatelse dersom eieren skifter fartøy, og dersom fartøyet skifter eier.

Ervervstillatelse kan bare gis til den som er norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger i henhold til reglene i fiskeforbudsloven av 17. juni 1966 nr. 19, jf. deltakerloven § 5, og bare dersom vedkommende eier har drevet ervervsmessig fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de siste fem årene, jf. deltakerloven § 6. Dersom fartøyet skal eies av et foretak, kan ervervstillatelse bare gis dersom personer som oppfyller dette aktivitetskravet innehar mer enn 50% av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten. Det er imidlertid gitt et generelt unntak fra aktivitetskravet for fartøy under 15,68 meter (50 fot), og departementet kan i tillegg dispensere fra dette kravet i særlig tilfeller, når næringsmessige og regionale hensyn tilsier det.

En ervervstillatelse er ikke alltid tilstrekkelig til å drive fiske. En rekke fiskerier er underlagt et konsesjonskrav (i loven omtalt som et krav om "spesiell tillatelse") gjennom reglene i deltakerloven kapittel III, og det kan være innført årlige begrensninger i adgangen til å delta i enkelte fiskerier i medhold av reglene i deltakerloven § 21. For å drive trålfiske etter torsk, må man således være tildelt ervervstillatelse og torsketrålkonsesjon for fartøyet. Tilsvarende må man være tildelt ervervstillatelse og fylle adgangsvilkårene ("ha deltakeradgang") for å drive fiske etter torsk med konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter.

En konsesjon tildeles en bestemt eier for ett bestemt fartøy, tilsvarende som for ervervstillatelsen. Konsesjonen beholdes således så lenge vedkommende eier beholder fartøyet, med de unntak som følger av lovens bestemmelser om bortfall eller tilbakekall av en tillatelse. En deltakeradgang er derimot avhengig av at adgangsbegrensningen blir videreført til neste år, og at man fyller de vilkår som da blir stilt for å delta. Det foregår en årlig prøving av om adgangsbegrensningen faktisk skal videreføres, og hvilke vilkår som skal stilles.

Selv om man har de nødvendige tillatelser, er det i siste omgang de bestemmelser som er fastsatt i medhold av saltvannsfiskeoven av 3. juni 1983 nr. 40 som regulerer på hvilken måte, i hvilke områder, til hvilke tider og ikke minst innenfor hvilke kvoter man kan drive fiske. Det følger uttrykkelig av deltakerloven § 4 tredje ledd at en ervervstillatelse bare gir rett til å utøve fiske eller fangst i samsvar med de bestemmelser som til enhver tid er fastsatt i eller i medhold av saltvannsfiskeoven, jf. også deltakerloven § 15 annet ledd. En konsesjon eller en deltakeradgang gir således ikke alene vedkommende fartøyeier et krav på eller rett til å få drive fiske.

3. Nærmere om fartøygruppen

Adgangsforskriften av 18. november 2004 stiller opp følgende vilkår for å delta i gruppen av konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter, jf. forskriftens § 2:

- a) Fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 28 meter,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei, og
- d) fartøyet må ha hatt adgang til å delta i fisket i 2004.

Vilkåret i bokstav d) innebærer at det er den samme gruppen av fartøy som videreføres fra forrige år. Innenfor disse vilkårene skjer det således ingen automatisk avskalling i gruppen for eksempel på grunn av manglende aktivitet ett år, og det er heller ingen mulighet for å etablere seg som ny i gruppen med mindre man får deltakeradgang etter kjøp av et fartøy som har adgang til å delta, i samsvar med reglene i adgangsforskriften § 4. Forskriften har i § 3 også regler om utskifting av fartøy som har adgang til å delta, dersom en fartøyeier ønsker å videreføre sin drift med et annet fartøy enn det han har deltatt med tidligere.

For helhetens skyld nevnes at det innenfor gruppen av fartøy som har adgang til å delta, bare er en mindre gruppe som har adgang til å delta i fisket etter sei med garn, jf. § 2 annet ledd. Det er bare denne mindre gruppen som har kvote for direktefiske etter sei. Tilsvarende er det også bare en mindre gruppe som har adgang til å delta i fisket etter torsk sør for 62°N, jf. adgangsforskriften § 2 tredje ledd.

Det er 52 deltakeradganger i gruppen i 2005. Av disse er 27 hjemmehørende i Møre og Romsdal og 20 i Sogn og Fjordane. Det er videre tre i Finnmark og en i hver av fylkene Nordland og Hordaland.

I Møre og Romsdal er det seks i hver av kommunene Giske og Haram, fire i Averøy, tre i henholdsvis Sula og Sandøy, to i henholdsvis Herøy og Sande samt en i Ålesund.

I Sogn og Fjordane er elleve i Selje, fem i Vågsøy, tre i Bremanger og en i Askvoll.

Det vil ikke være alle disse som er knyttet til et fartøy til enhver tid. Noen er inaktive ved at kvotene er tildelt andre fartøy i gruppen som rederikvoter, mens andre kan være inaktive av andre årsaker, for eksempel i forbindelse med utskifting av fartøyet.

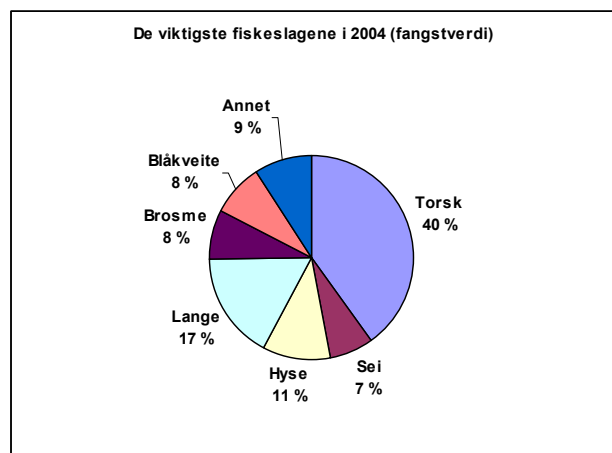
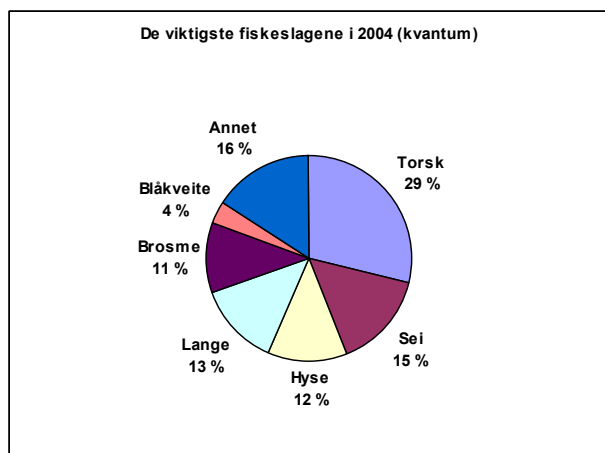
Antallet deltakeradganger har blitt kraftig redusert gjennom bruk av enhetskvoteordningen som gruppen har hatt tilgang til siden 2000, jf. nå forskrift av 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordning mv for havfiskeflåten, fra rundt 100 ved den særskilte adgangsbegrensningen av gruppen fra og med 1999 til dagens antall på 52.

Størrelsesmessig spenner fartøyene fra 28,02 meter til 51,2 meter.

Fartøyene i gruppen driver hovedsakelig fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62° og tradisjonelt banklinefiske etter lange, brosme og steinbit i områdene rundt Shetland. Tabellen nedenfor gir en oversikt over kvantum og verdi for 2004 for de viktigste fiskeslagene for gruppen:

Fiskeslag	Rundvekt (tonn)	Førstehåndsverdi (1 000 kr)
Torsk	21 842	321 231
Sei	11 428	55 418
Hyse	9 281	87 370
Lange	9 963	136 019
Brosme	8 313	62 723
Blåkveite	2 892	66 259
Annet	11 865	73 541
Totalt	75 583	802 561

Som tabellen viser er torsk det viktigste fiskeslaget for gruppen både målt etter kvantum og verdi. Hele fordelingen for 2004 er vist i figuren under:



4. Begrunnelsen for forslaget

Fiskeri- og kystdepartementet sendte i mai 1999 på høring et forslag om å innføre en konsesjonsordning for denne gruppen. I høringsnotatet ble det vist til at dette var varslet i St.meld. nr. 51 (1997-98) Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring, hvor det ble uttalt blant annet følgende:

”Konsesjonsordninger gir aktørene anledning til å innta et mer langsiktig perspektiv på fartøyenes driftsgrunnlag enn årlige kvotetildelinger og gjør det lettere å fordele kvotene på en mer forutsigbar måte for det enkelte fartøy. Et enklere regelverk vil også være lettere å håndheve for myndighetene og lettere å tilpasse seg for næringsutøverne.”

Det ble også vist til uttalelsen på side 52 i Ot. prp. nr. 67 (1997-98) Om lov om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven), hvor følgende ble uttalt om årlige adgangsbegrensninger:

”Det er departementets forutsetning at dersom slike ordninger har strenge inngangsvilkår, samtidig som ordningene videreføres år etter år, må situasjonen tas opp til vurdering med sikte på at man enten bringer ordningene til opphør, foretar lempinger i adgangsvilkårene eller gjennomfører ordningen som en ordinær konsesjonsordning.”

Dette var bakgrunnen for forslaget fra 1999. Forslaget fikk imidlertid ikke oppslutning i høringsrunden. Dette skyldtes i stor grad at forslaget ble sendt på høring samtidig med at det ble klart at Skattedirektoratet ville behandle verdien av en konsesjon og verdien av en deltakeradgang på ulike måter i forhold til avskrivingsregler, og hvor det i fiskerinæringen ble oppfattet slik at behandlingen av verdien av deltakeradganger var mest gunstig. Det ble etter høringen besluttet ikke å gjennomføre forslaget.

I forbindelse med innføringen av strukturkvoteordningen for kystfiskeflåten, jf. forskrift av 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten, foretok Skattedirektoratet en fornyet vurdering av spørsmålet om avskrivingsadgang for merprisen knyttet til en deltakeradgang ved erverv av fartøy for fortsatt drift. Konklusjonen denne gangen ble at det ikke lenger skal gis rett til årlig avskrivning av denne merprisen, jf. Skattedirektoratets brev 3. desember 2004 til Fylkesskattekontorene, Ligningskontorene og organisasjoner i næringen.

Dette innebærer at verdien av en deltakeradgang og verdien av en konsesjon skal behandles på samme måte, gjeldende for erverv av fartøy som skjer i 2005 og senere. I og med at begrunnelsen for ikke å gå videre med forslaget fra 1999 med dette er falt bort, har departementet besluttet å ta opp igjen spørsmålet om å innføre en konsesjonsordning for konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter.

Som begrunnelse for forslaget vises til at disse fartøyene representerer en stor kapitalplassering, og denne kapitalanvendelsen og driften av fartøyene har i betydelig grad innvirkning på samfunnet for øvrig. Et ikke ubetydelig antall personer er sysselsatt på, eller i tilknytning til, fartøyene. De aktuelle rederiene bør derfor gis den mulighet for "å innta et mer langsiktig perspektiv på fartøyenes driftsgrunnlag", jf. det som foran er sitert fra Perspektivmeldingen, som foreligger når en individuell konsesjon ligger til grunn for driften.

En slik individuell konsesjon vil innebære en større grad av forutberegnlighet med hensyn til regelverket for denne gruppen enn de årlige adgangsbegrensningene, hvor vilkårene er knyttet både til fartøyet og til eierens status i forhold til fiskermanntallet, og hvor vilkårene fastsettes etter en årlig vurdering. Innføring av en konsesjonsordning vil dermed også bidra til større sikkerhet for finansieringsinstitusjonene.

Forslaget vil ikke nødvendigvis få store konsekvenser for fartøygruppen på kort sikt. Sammen med strukturkvoteordningen vil forslaget imidlertid bidra til at fartøygruppen i årene fremover på en god måte tilpasses den andel av ressursgrunnlaget som tildeles gruppen gjennom årlige kvoter, og at man på best mulig måte sikrer grunnlaget for finansiering av utviklingen av fartøyene i gruppen. Derigjennom legges til rette for lønnsomhet og verdiskapning i denne delen av fiskerinæringen, slik at denne fartøygruppen kan bidra til trygge arbeidsplasser i kystdistriktene.

En slik konsesjonsordning vil være hjemlet i bestemmelsene i deltakerloven kapittel III om spesiell tillatelse, som er lovens uttrykk for den type tillatelse som her er omtalt som konsesjon.

Det følger av deltakerloven § 12 første ledd at ingen må drive visse former for fiske og fangst uten konsesjon. Fiske med konvensjonelle redskap er ikke blant de formene som er underlagt et konsesjonskrav direkte etter lovens bestemmelser. Kongen er imidlertid i § 12 tredje ledd gitt hjemmel for å fastsette krav om konsesjon for å drive andre former for fiske og fangst når lovens formål gjør det nødvendig. Dette, sett i sammenheng med § 14 som gir hjemmel for å gjøre unntak fra konsesjonskravet for fartøy under en viss størrelse, vil være lovgrunnlaget for å innføre en konsesjonsordning for å drive fiske med konvensjonelle fartøy begrenset til fartøy på eller over 28 meter.

For så vidt gjelder vilkåret om at konsesjonsordninger bare kan innføres "når hensynet til lovens formål gjør det nødvendig", vises det til at lovens formål blant annet er å tilpasse fiskeflåten fangstkapasitet til ressursgrunnlaget for å sikre en rasjonell og bærekraftig utnyttelse av de marine ressurser samt å øke lønnsomheten og verdiskapningen i næringen, jf. § 1 bokstavene a og b. Forslaget vil bidra til å realisere disse målsettingene.

Forslaget skal ikke medføre at antall fartøy i gruppen økes. Det er derfor foreslått i forskriftsutkastets § 3 at konvensjonell konsesjon kan tildeles den som eier fartøy som har adgang til å delta i henhold til reglene i adgangsforskriften.

Konsesjonen må tildeles for ett bestemt fartøy i samsvar med deltakerloven § 15, og deltakerlovens øvrige bestemmelser vil komme til anvendelse fullt ut i forhold til konsesjonstildelingen og den som er tildelt konsesjon.

I forskriftsutkastet er det brukt uttrykket ”spesiell tillatelse” i samsvar med språkbruken i deltakerloven for den type tillatelse som i vanlig språkbruk ofte omtales som ”konsesjon”.

5. Om forholdet til konsesjonsordningen for fiske med snurrevad

I henhold til forskrift av 25. juli 1986 nr. 1609 gjelder et forbud mot å drive fiske med snurrevad med fartøy på eller over 27,5 m dersom man ikke er tildelt konsesjon i medhold av forskriften. Dette innebærer at fartøy som har deltakeradgang i gruppen av konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter ikke kan drive fiske med snurrevad, dersom det ikke er tildelt slik konsesjon.

Det er bare tildelt 4 konsesjoner i medhold av denne forskriften.

Departementet anser at denne begrensningen på muligheten for å nytte snurrevad, bør videreføres. Forskriften fra 1986 bør imidlertid innarbeides i den nye konsesjonsordningen, slik at det fremgår her at bare et begrenset antall av fartøyene med slik konvensjonell konsesjon har adgang til å nytte snurrevad. Adgangen til å nytte snurrevad vil dermed fremgå som en utvidelse av konsesjonen for det enkelte fartøy.

Det er foreslått en egen bestemmelse om dette i forskriftsutkastets § 4 første ledd.

Forskriften av 1986 gjelder fartøy på eller over 27,5 meter, mens den konsesjonsordningen som foreslås her vil gjelde fartøy på eller over 28 meter. Det innebærer at fartøy mellom disse to lengdegrensene heretter fritt vil kunne velge å legge om driften fra garn eller line, til bruk av snurrevad. Departementet anser at dette ikke vil medføre konsekvenser av betydning.

6. Om adgangen til å fiske sei med garn og torsk sør for 62°

Som nevnt ovenfor i punkt 3 er det bare et begrenset antall av de som har deltakeradgang i den samlede gruppen som har adgang til å delta i fisket etter sei med garn, jf. adgangsforordningen § 2 annet ledd, som lyder:

”For å kunne delta i fisket etter sei med garn, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i dette fisket i 2004.”

Tilsvarende er det en annen indre gruppe som har adgang til å delta i fisket etter torsk sør for 62°, jf. adgangsforordningen § 2 tredje ledd, som lyder:

”For å kunne delta i fisket etter torsk i området sør for 62°N, vest for en linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr, øst for 4°V og nord for 51°N, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i dette fisket i 2004.”

Departementet anser at disse begrensningene bør videreføres. Adgangen til å delta i det ene eller begge disse fiskeriene vil dermed fremgå som en utvidelse av konsesjonen for det enkelte fartøy. Det er foreslått egne bestemmelser om dette i forskriftsutkastets § 4 annet og tredje ledd.

7. Spørsmålet om fartøy med torsketrålkonsesjon skal kunne drive fiske med konvensjonelle redskap

Forslaget om å innføre en konvensjonell konsesjon vil innebære at den som har adgang til å delta i den adgangsbegrensede gruppen for konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter, vil få tildelt slik konsesjon.

I det tidligere omtalte høringsnotatet fra 1999 foreslo departementet at det skulle åpnes for å tildele konvensjonell konsesjon også til et rederi som hadde fartøy med ubegrenset trålkonsesjon etter bestemmelsene i trålforskriften § 2-1 eller torsketrålkonsesjon til småtråler- eller kombinasjonsfartøy etter trålforskriften § 4-1. Disse bestemmelsene er senere endret, slik at det nå bare finnes en type torsketrålkonsesjon. Kvotestørrelsene for torsketrålere er imidlertid fortsatt differensiert.

Bakgrunnen for forslaget var dels et prinsipielt synspunkt, jf. høringsnotatet fra 1999, om at ”valg av redskap bør i utgangspunktet være en avgjørelse som tas av det enkelte rederi. Det som først og fremst er av interesse for myndighetene er den fiskekvote fartøyet blir tildelt, samt hvilke uregulerte fiskerier fartøyet eventuelt vil ha adgang til å drive, og dersom ulike redskap har forskjellige miljø- eller driftsmessige implikasjoner, i seg selv eller i forhold til andre redskapsgrupper, bør det reguleres gjennom de reglene som fastsettes i medhold av saltvannsfiskeloven om utøvelse av fiske.” Det ble påpekt at når man da fremmet et forslag om å innføre en konsesjonsordning for konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter, så lå det samtidig til rette for å åpne for et slikt valg for rederiet.

Det ble videre vist til at begrunnelsen dels også var ”av miljømessig art, idet det kan sies at fiske med konvensjonelle redskap til en viss grad har, og kan videreutvikle, fortrinn i forhold til trålfiske på områder som seleksjon i fisket, påvirkning på det øvrige marine miljø, særlig bunnforholdene, og også for så vidt gjelder energiforbruk. Også trålfiske vil kunne utvikles på disse områdene, men departementet ser det slik at det

uansett bør åpnes for en overgang fra trålfiske til konvensjonelt fiske for de rederier som måtte ønske det.”

Forutsetningen for forslaget var at det relative kvoteforholdet mellom fartøyene skulle opprettholdes, og at en tilsvarende kvoteandel skulle overføres mellom gruppekvoteene.

Departementet anser at de begrunnelsene som ble gitt for forslaget, fortsatt står ved lag. Dersom man vil åpne for en slik overgang, oppstår imidlertid spørsmålet om rederiet må foreta et valg en gang for alle om man ønsker å skifte fra trålgruppen til den konvensjonelle gruppen, for eksempel i forbindelse med at man skal skifte ut fartøyet, eller om det er mulig å etablere en mer fleksibel adgang til å nytte konvensjonelle redskap for den som ønsker det uten at man fraskriver seg muligheten til å gå tilbake til trålfiske. Dette siste alternativet kan løses ved at kravet om konsesjon for å drive fiske med konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter, ikke gjelder dersom man er tildelt torsketrålkonsesjon for fartøyet.

Departementet vil foreslå denne løsningen. Det innebærer at det foreslås en adgang til å nytte et fartøy man er tildelt torsketrålkonsesjon for til fiske med konvensjonelle redskap, innenfor rammen av de kvoter man er tildelt i torsketrålgruppen, enten ved at man nytter eksisterende fartøy til konvensjonelt fiske eller ved at man skifter ut til et annet og eventuelt mer egnet fartøy.

Det kan diskuteres om fartøyet i et slikt tilfelle skal kunne drive fiske med snurrevad, idet adgangen til å legge om fra garn eller line til snurrevad for de øvrige fartøyene i gruppen er begrenset gjennom den eksisterende konsesjonsordningen, og at dette foreslås videreført, jf. ovenfor i punkt 5. Her bør man imidlertid ta i betraktning at overgang fra bruk av trål til bruk av snurrevad på mange måter må betraktes som positivt, særlig med tanke på å utvikle videre såkalt levendefangst med sikte på oppbevaring og eventuelt oppføring av levendefanget fisk. Departementet vil derfor foreslå at man i denne situasjonen skal stå fritt til også å velge snurrevad som redskap.

Det er foreslått en egen bestemmelse om dette i forskriftsutkastets § 7.

8. Størrelsesbegrensning ved utskifting av fartøy med konvensjonell konsesjon

Adgangsforskriften har en begrensning på størrelsen på et fartøy som det kan gis adgang til å delta med, ved utskifting av fartøy. Grensen er satt til 40 meter, og gjelder også ved ombygging og forlengelse av fartøy, jf. adgangsforskriften § 3.

Unntak fra grensen kan bare gjøres ved mindre overskridelse av grensen ved utskifting til brukt fartøy. I henhold til departementets instruks av 8. juni 1999 kan en slik ”mindre overskridelse” være på ”inntil 2-3 meter”. Begrensningen er imidlertid ikke til hinder for at det blir gitt tillatelse til å delta med et erstatningsfartøy som er inntil like langt som utskiftingsfartøyet, dersom dette er over 40 meter. Endelig er det også gjort

unntak fra begrensningen på 40 meter, dersom det tildeles enhetskvote/strukturkvote for fiske med fartøyet.

Pr. 1. april 2005 var det registrert 39 aktive fartøy i gruppen. Av disse var 17 over 40 meter, mens det var 15 av de resterende som det ble tildelt enhetskvote for. Disse 15 er dermed ikke underlagt størrelsesbegrensningen. Det innebærer at det på dette tidspunktet var 7 fartøy som reelt var begrenset av størrelsesgrensen på 40 m.

Bakgrunnen for størrelsesgrensen var dels å begrense fangstkapasiteten i gruppen, som beskatter en del fiskeslag som ikke er underlagt uttaksbegrensninger gjennom kvoteregulering. I slike situasjoner har det tradisjonelt vært ansett som formålstjenlig å begrense fiskeinnsatsen gjennom størrelsesbegrensninger. Dels var begrunnelsen for størrelsesbegrensningen også å gi et ekstra incitament til bruk av den daværende enhetskvoteordningen, jf. unntaket fra begrensningen for fartøy som det tildeles enhetskvote for.

Struktureringen har nå kommet så vidt langt i denne gruppen at hensynet til å gi et ekstra incitament til strukturering, er av mindre betydning. Reduksjonen av antall fartøy i gruppen, fra ca 100 ved innføringen av adgangsbegrensningen i 1999, har også betydning for gruppens totale beskatning av de fiskeslag som ikke er underlagt kvotereguleringer. De gjenværende fartøyene bruker flere fiskedøgn for å fiske sine kvoter enn hvert enkelt fartøy gjorde tidligere, og hver enkelt har dermed presumptivt mindre driftstid i ikke-kvoteregulerte fiskerier.

Når man tar disse forholdene i betraktning – færre fartøy, at hvert enkelt har kortere driftstid i de aktuelle ikke-kvoteregulerte fiskeriene samt at det bare er et mindre antall som nå blir begrenset av 40 meters-grensen – ser departementet at det kan være grunn til å stille spørsmål om det er behov for å videreføre begrensningen, og ber om høringsinstansenes uttalelse til dette.

Størrelsesbegrensningen er utelatt i utskiftingsbestemmelsen i § 6 i forskriftsutkastet. Det vises til adgangsforakriften § 3 første og annet ledd, som inneholder dagens formulering av denne begrensningen.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

Som det er påpekt foran, antas det at forslaget vil ha langsiktige positive konsekvenser for næringsutøverne. Motsatt kan departementet ikke se at forslaget vil påføre næringen noen ulemper verken av praktisk eller økonomisk art.

For forvaltningen vil forslaget innebære at det må utstedes konsesjoner til de rederi som har fartøy med adgang til å delta i gruppen. Dette innebærer en viss saksbehandling, men dette vil være av begrenset omfang og vil kunne utføres innenfor rammen av eksisterende administrative ressurser. På den annen side vil man spare

administrative ressurser som i dag går med til arbeid med den årlige forskriften om adgang til å delta i gruppen. Forslaget innebærer således en forenkling.

Forslaget vil ikke ha distriktsmessige konsekvenser, idet dette ikke vil påvirke den geografiske fordelingen av fartøyene i gruppen, jf. forskriftsutkastets § 5, som er en videreføring av tilsvarende regler i adgangsforskriften.

10. Oppsummering

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår i dette høringsnotatet

- å innføre en konsesjonsordning for konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter
- at konvensjonell konsesjon tildeles den som eier fartøy som har adgang til å delta i henhold til vilkårene i adgangsforskriften for 2005
- at adgang til å nytte snurrevad begrenses til de som allerede er tildelt snurrevadkonsesjon i medhold av 1986-forskriften
- at adgangen til å delta i seigarnfisket begrenses til de som fyller vilkårene i dag
- at adgangen til å delta i fisket etter torsk sør for 62°N begrenses på samme måte
- at fylkesbindingen av ved salg av fartøy for fortsatt drift blir videreført
- at størrelsesbegrensningen ved utskifting av fartøy bør vurderes
- å åpne for at trålkvoter kan fiskes med konvensjonelle redskap

Forslagene vil ha positive langsiktige konsekvenser for næringen, uten å medføre distriktsmessige konsekvenser.

Utkast til forskrift om tildeling av spesiell tillatelse til å drive fiske med konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter

Fastsettes ved kgl res med hjemmel i §§ 12 og 14 i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst.

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder alt fiske etter torsk, hyse, sei, brosme, lange (hvitlange og blålange), blåkveite, uer og steinbit med norsk fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap. Med konvensjonelle redskap menes annet fiskeredskap enn trål og not.

§ 2 Krav om spesiell tillatelse

Det er forbudt å drive fiske som nevnt i § 1 uten spesiell tillatelse (konvensjonell konsesjon) fra Fiskeridirektoratet.

§ 3 Tildeling av spesiell tillatelse

Ved etableringen av denne konsesjonsgruppen kan det tildeles spesiell tillatelse (konsesjon) til å drive fiske som nevnt i § 1 til den som eier fartøy som har adgang til å delta i henhold til reglene i forskrift av 18. november 2004 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2005.

Etter at det er tildelt spesielle tillatelser som omhandlet i første ledd, kan det bare tildeles nye spesielle tillatelser til å drive fiske som nevnt i § 1

- a) i de tilfeller som er regulert i §§ 5 og 6, og
- b) når departementet har besluttet å tildele nye tillatelser i samsvar med reglene i deltakerloven § 16.

§ 4 Tilleggsvilkår for å delta i enkelte fiskerier

Selv om det er tildelt spesiell tillatelse i medhold av § 3, kan det ikke drives fiske med snurrevad med mindre dette fremgår av den tildelte tillatelsen. Slik tillatelse kan bare gis dersom eieren var tildelt snurrevadkonsesjon i henhold til reglene i forskrift av 25. juli 1986 nr 1609 om midlertidig konsesjonsordning for fiske med snurrevad.

Selv om det er tildelt spesiell tillatelse i medhold av § 3, kan det ikke drives fiske etter sei med garn med mindre dette fremgår av den tildelte tillatelsen. Slik tillatelse kan

bare gis dersom vilkåret i § 2 annet ledd i forskrift av 18. november 2004 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2005, er oppfylt.

Selv om det er tildelt spesiell tillatelse i medhold av § 3, kan det ikke drives fiske etter torsk i området sør for 62°N, vest for en linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr, øst for 4°V og nord for 51°N med mindre dette fremgår av den tildelte tillatelsen. Slik tillatelse kan bare gis dersom vilkåret i § 2 tredje ledd i forskrift av 18. november 2004 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2005, er oppfylt.

§ 5 Tildeling av spesiell tillatelse ved salg av fartøy for fortsatt drift

Ved salg av fartøy som eieren er tildelt spesiell tillatelse for i medhold av reglene i denne forskrift, kan Fiskeridirektoratet tildele ny eier tilsvarende tillatelse dersom både kjøper og selger har vært ført i fiskermanntallet i samme fylke i minst 12 måneder før kjøpet finner sted. Dersom kjøper eller selger er et foretak, gjelder kravet for majoritetseieren eller –eierne i foretaket.

Fylkesbindingen gjelder ikke dersom kjøper skal nytte strukturkvoteordningen etter reglene i forskrift av 4. mars 2005 nr 193 om strukturkvoteordning mv for havfiskeflåten.

Fiskeridirektoratet kan gjøre unntak fra regelen om fylkesbinding i første ledd når fartøy selges for fortsatt drift fra annet fylke til Nord-Troms og Finnmark. Dette gjelder likevel ikke ved salg fra Finnmark til Nord-Troms.

Det kan også gjøres unntak ved salg mellom nabofylker når det er naturlig å se kjøpers og selgers distrikt som ett område i kvotesammenheng. Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder anses som ett slikt område.

Den spesielle tillatelsen som er tildelt selgeren faller bort, når fartøyet selges for fortsatt drift.

§ 6 Tildeling av spesiell tillatelse ved utskifting av fartøy

Ved utskifting av fartøy som eieren er tildelt spesiell tillatelse for i medhold av reglene i denne forskrift, kan Fiskeridirektoratet tildele eieren tilsvarende tillatelse for et erstatningsfartøy.

Det kan ikke tildeles slik tillatelse for et erstatningsfartøy som eieren er tildelt ringnotttillatelse etter ringnotforskriften av 2. mars 1979 eller torsketråltillatelse etter

trålforskriften av 12. desember 1986 for, med mindre det var tildelt tilsvarende tillatelser også for utskiftingsfartøyet.

Den spesielle tillatelsen som eieren er tildelt for utskiftingsfartøyet faller bort, når det tildeles tillatelse for et erstatningsfartøy.

§ 7 Unntak fra kravet om spesiell tillatelse for fartøy som det er tildelt torskestrålkonsesjon for

Kravet om spesiell tillatelse for å drive fiske som nevnt i § 1 gjelder ikke for fiske med fartøy som eieren er tildelt torskestråltillatelse for i medhold av reglene i forskrift av 12. desember 1986 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål. De kvoter som er tildelt slikt fartøy kan fiskes med konvensjonelle redskap, uten hinder av bestemmelsene i denne forskrift.

Adgangen til å fiske trålfartøys kvoter med konvensjonelle redskap gjelder bare når fartøyeieren har varslet Fiskeridirektoratets regionkontor innen årsskiftet om at det neste år vil nyttes konvensjonelle redskap.

§ 8 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 26. mars 1999 nr 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 31. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 9 Ikrafttredelse mv

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2005. Tildeling av konsesjon etter reglene i forskriften kan likevel gjøres før ikrafttredelsen.

Samtidig oppheves forskrift av 25. juli 1986 nr 1609 om midlertidig konsesjonsordning for fiske med snurrevad.

Vedlegg – adgangsforskriften av 18. november 2004 nr 1483:

Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2005

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder alt fiske etter torsk, hyse, sei, brosme, lange (hvitlange og blålange), blåkveite, uer og steinbit med norsk fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med annet redskap enn trål og not.

§ 2. Vilkår for å delta

For å kunne delta i fisket må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 28 meter,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei,
- d) fartøyet må ha hatt adgang til å delta i fisket i 2004.

For å kunne delta i fisket etter sei med garn, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i dette fisket i 2004.

For å kunne delta i fisket etter torsk i området sør for 62 ° N, vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr, øst for 4 ° V og nord for 51 ° N, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i dette fisket i 2004.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy med mindre slik tillatelse gis i medhold av denne forskrift.

§ 3. Utskifting av fartøy

Ved utskifting av fartøy som har adgang til å delta, kan Fiskeridirektoratet gi eier tillatelse til å delta i fisket med erstatningsfartøy, dersom erstatningsfartøyet er under 40 meter. Tilsvarende gjelder ved ombygging og forlengelse av fartøy. Unntak fra denne grensen kan bare gjøres ved mindre overskridelse av grensen ved utskifting til brukt fartøy. Denne bestemmelse er ikke til hinder for å gi tillatelse til å delta med et erstatningsfartøy med største lengde lik eller mindre enn utskiftningsfartøyets største lengde.

Begrensningene på erstatningsfartøyets eller det ombygde/forlengede fartøyets største lengde, jf. første ledd, gjelder ikke dersom det tildeles enhetskvote for fiske med fartøyet etter

reglene i forskrift 28. juli 2000 nr. 795 om enhetskvoteordning for konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter.

Det kan ikke gis tillatelse etter første ledd dersom søker er tildelt ringnottillatelse etter forskrift 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fisket med ringnot eller tråltillatelse etter forskrift 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 2-1, § 4-1, § 4-2, § 5-1 eller § 7-1, for erstatningsfartøyet.

Adgang til å delta i fisket med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratet.

§ 4. Salg av fartøy

Ved salg av fartøy som har adgang til å delta, kan Fiskeridirektoratet gi ny eier adgang til å delta i fisket når følgende vilkår er oppfylt:

- a) kjøper må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- b) både kjøper og selger må være ført i fiskermanntallet i samme fylke i minst 12 måneder før kjøpet finner sted, dersom ikke kjøpet skjer i forbindelse med at kjøper skal nytte enhetskvoteordningen etter reglene i forskrift 28. juli 2000 nr. 795 om enhetskvoteordning for konvensjonelle fartøy på eller over 28 meter.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra bestemmelsen i første ledd bokstav b når det foreligger distriktmessige hensyn. Dispensasjon kan gis i følgende tilfeller:

- a) når fartøy kjøpes fra annet fylke til Nord-Troms og Finnmark.
- b) ved salg mellom nabofylker når det er naturlig å se kjøper og selgers distrikt som ett område i kvotesammenheng. Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder anses som ett område i kvotesammenheng.

Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at selgers adgang til å delta med et erstatningsfartøy bortfaller. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratet.

§ 5. Dødsfall

Dersom fartøyeier dør, bortfaller adgangen til å delta i fisket.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan gis adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta, kan også selge fartøyet med adgang for ny eier til å delta i fisket dersom vilkårene for å delta og vilkårene for salg for fortsatt drift av fartøyet er oppfylt.

Søknad sendes til Fiskeridirektoratet.

§ 6. Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, gi midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy i fisket.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder begrensninger på leiefartøyets lengde, samt at høvedsmann og hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift, straffes i henhold til lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst, § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 8. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2005 og gjelder til og med 31. desember 2005.